

Schooljaar 1950-1951, Kroniek van het jaarboek 1951.

De aanhef van de Kroniek 1950-1951 is een melancholieke. Het lijkt erop dat de tijdschrijver al bij het begin als tegen een steile berg opziet tegen het beschrijven van alweer drie trimesters. **“Het leven binnen de muren van Rolduc kent zijn telkens eendere dagen.”** schrijft de ingehuurde kroniekmonnik met een bijzonder fraaie en verrassende inkleuring van het woordje 'zijn'. Je leest het als een onbepaalde wijs en denkt meteen aan die slordige Herodotus met zijn anakoloete zinskronkels, maar NEE: het gaat om een pronomen possessivum, een bezittelijk voornaamwoord behorend bij 'dagen' en verwijzend naar 'het leven', een derde persoon, onderwerp van de zin en dus reflexief gebruikt volgens de Korte Latijnse Vormleer van dr. K. van der Heyde, vijfde druk, anno 1958, gebonden f 3,40, blz 71 rechts onderaan. “Zijn” wordt hier in het Latijn daarom vertaald met “suos”, omdat het woord voor 'dagen', vierde naamval meervoud in de vijfde declinatie: 'dies' het mannelijk geslacht heeft. (Kan ook vrouwelijk zijn, heb ik er in 1960 ijverig bijgepend, maar dan betekent het: “termijn”.) Genoeg tot zover met deze pia memoria, lieve herinnering aan mijn eerste kortebroekjaar op Rolduc eerste trimester 1960. Ik zal niet bij elke zin van de kroniekscribent op deze manier stilstaan. Dat zou onleesbaar worden en ik ben absoluut en zeker geen Erasmus, omdat ik simpelweg de tijd tegenhad. Basta dus.

Een congé, vrije dag, een huiselijk feest of een onverwacht pontificaal/bisschoppelijk bezoek doorschetteren even de eentonigheid, maar dan valt het ritme weer treug (sic!) in de regelmatige balans van lessen en studies en gewone gebeurlijkheden. (Van nonnepis, rabarber, glas-in-lood en broodjes, zouden wij zelf in die tijd gezegd hebben, maar dat soort taal komt niet uit de vulpen van een Heer!). Omdat al die SAAIE dagen (het voornaamste afkeurwoord in die dagen) toch hun aantrekkelijkheid hebben en zelfs waarde en vormende kracht (hoe katholiek!), mag en moet al die saaiheid weer worden vastgelegd in de jaarlijkse huiskroniek, die we hier dan beginnen. Hoera: het “Hebban olla vogala nestas hagunnan”¹ is uit de pen gevloeid en het nieuwe schooljaar op papier kan beginnen na deze diepgevoelde verzuchting.

Punt een valt op vrijdag 21 juli en dat gaat over het bezoek van de Bisschoppelijke Bouwcommissie. Die komt kijken naar de verzakkingen van Klein Rolduc, door het gewroet van de Domaniale in combinatie met de loop van de Feldbiss, een breuk in de bovenste aardkorst die net onder de rechtervleugel van Rolducs complex doorloopt en net voor de kerk langs loopt. Zou het toeval zijn, dat daags na de bouwcommissie, op die zaterdag 22 juli, de afdeling, zeg maar faculteit bouwkunde van de Technische Hogeschool Aken, langskomt. Die club zou toch zeker kunnen bijdragen aan een oplossing van het probleem.

De faits divers van de laatste week van juli 1950: een bliksembezoek van de hulpbisschop Hanssen; een

---

¹ 'Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic anda thu, wat unbidan we nu?' is een van de bekendste zinnen uit de Nederlandse taal- en literatuurgeschiedenis. Het betekent: 'Alle vogels zijn al aan het nestelen, behalve ik en jij. Waar wachten we nog op?'

meerdaagse retraite van de zusters; het bezoek van enige seminaristen uit Aken, die alleen de oude abdij komen bewonderen; het plotselinge overlijden van de gepromoveerde theoloog en docent aan het filosoficum dr. Ruud Huijsmans, net geen vijftig jaar oud. Hij las op zondag 30 juli de mis voor de zusters in de kapel van het ziekenhuis in Kerkrade, voelt zich bij thuiskomst niet lekker, gaat even liggen en wordt een half uurtje later dood in zijn bed gevonden. Op 2 augustus wordt hij begraven onder grote belangstelling, waarschijnlijk op het kerkhofje van Rolduc.

Hij wordt helemaal vooraan in het jaarboek 1951 in een zeer sympathiek In Memoriam herdacht en vooral geprezen om zijn helderheid bij het doceren in de filosofie en zijn eenvoud. Blaise Pascal was zijn favoriete auteur en filosoof.

Ruud Huijsmans is van 1936 tot 1940 redacteur geweest van Rolduc's Jaarboek samen met Jan Metzmakers, die al sinds 1930 in de redactie van het jaarboek zat als eerste opvolger van de twee initiatiefnemers in 1921 L. Linssen en F. Sassen.

Metzmakers werd nog voor zijn wijding tot leraar op Rolduc benoemd in 1914 Op 15 mei 1944 kwam hij na een lange slepende ziekte te overlijden.

De augustusmaand is traditioneel op Rolduc de maand van de gastvrijheid. Van heinde en verre komen RK organisaties hun jaarlijkse terugkomdag of congres of studieweek houden binnen de muren van het aloude schoolgebouw, dat door de leerlingenvakanties helemaal leeg staat. Op zondag 6 augustus stromen de deelnemers aan de bekende Sociale Studieweek al van alle kanten toe. Op donderdag 10 augustus is het de beurt aan de Geschiedkundigen

Genootschappen van Brabant en Limburg. Hun gids is Mgr. **dr. P. van Gils**², een krasse tachtiger, emancipator van het katholieke onderwijs in Nederland en natuurlijk oud-leraar van Rolduc. Dinsdag 15 augustus is Sint Merie, dat weet iedere Limburger en daarom is er in de middag een plechtigheid bij de Mariagrot in het bosquet voor alle vakantiebewoners van de oude abdij. Op zondag 20 augustus houden de mijnbeambten, het bovengronds personeel van de Nederlandse mijnen, dat in elk geval geen stoflongen oploopt, hun recollectiedag. En daar hebben we dan weer zo'n typische RK uitdrukking bij de kop, waarmee onze moderne taal, blijkens zoeken op internet geen raad weet. Wees gerust: met recollectie wordt een korte retraite bedoeld, waarin een groep bedrijfsgenoten aan de hand van hun religieuze overtuiging zich bezint op hun functioneren in hun dagelijkse werk. Echt iets voor druistige boeren op trekkers, zou ik zeggen. Er zijn gelukkig ook leuke dingen in augustus. In Eindhoven voetballen elftallen van het Brabantse kleinseminarie en het Limburgse tegen elkaar. Rolduc, zo staat er laat Beekvliet met een stevige nederlaag achter. Beekvliet? Beekvliet? Is dat niet de plek waar het hilarische boek Beekman en Beekman van Toon Kortooms speelt? Natuurlijk: dat voetballen is saai, maar herinneringen aan de gebroeders Beekman uit dat boek zijn fantastisch!

Het zangkoor van een Venlose parochie komt op zondag 27 augustus Rolduc bezoeken en bezichtigen. Een combinatie van het jaarlijkse zomerreisje van een kerkkoor als dankgebaar aan de zingende vrijwilligers die elke zondag

---

² Voor een In Memoriam zie Jaarboek 1956.

weer opdraven op het oksaal, hoog achter in de kerk en natuurlijk ook geweldige PR voor Rolduc als kleinseminarie. Kerkzangers zijn een goede vijver om in te vissen op nakomelingen met eventuele roeping.

In de laatste dagen van augustus worden de nieuwe benoemingen en overplaatsingen binnen het bisdom bekend gemaakt. Th. Thijssen³, wiens naam verkeerd gespeld wordt door de chroniqueur⁴, bracht zijn filosofie-jaren op Rolduc door, werd in 1936 gewijd en in datzelfde jaar benoemd tot leraar aan het Bisschoppelijk College in Weert, godsdienstleraar en surveillant misschien, en na tien jaar, mag hij in dezelfde kwaliteit aan de slag op Rolduc, maar dat zal hem ook weinig hebben uitgedaagd. Hij wordt in 1950 benoemd tot rector aan de Wilhelminaschool in Heerlerbaan aan de Akerstraat. De kroniekschrijver vergeet te vermelden dat die school eigenlijk de Vroedvrouwenschool is, opgericht in 1920 op initiatief van de RK politicus Ruijs de Beerenbrouck in die dagen om beter opgeleide verloskundigen in Limburg aan het werk te krijgen omdat de kindersterfte in met name Zuid-Limburg een ernstig probleem was. Misschien wordt uit priesterlijke gène de aard van de school hier niet genoemd. De vroedvrouwenschool krijgt later nieuwbouw aan de Zandweg in Heerlen en groeit uit tot een indrukwekkend complex waar door de jaren heen zo'n 80.000 baby's ter wereld geholpen worden. De meeste oude gebouwen staan er nu niet meer, omdat alles is omgebouwd tot een woonplek voor senioren, luisterend naar de naam Parc Imstenrade. R.D. Th. Thijssen blijft nog 10 jaar rector aldaar, wordt dan benoemd tot pastoor in Mook,

---

³ In het gedenkboek van het vierde Rolduc kan men van alles over hem vinden.

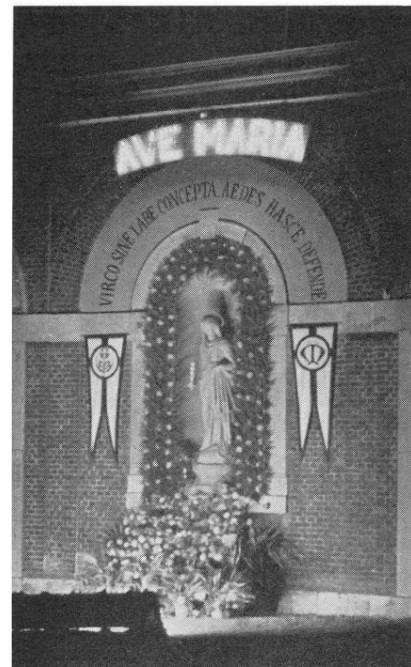
⁴ Tijssen i.p.v. Thijssen.

waar hij in 1979 overlijdt. Zijn opvolger/vervanger is een verse wijdeling (1950): **Guus Janssen**, die filosofie studeerde tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog in Weert en Rolduc en na zijn benoeming op Rolduc klassieke talen gaat studeren in Nijmegen, maar in juli 1955 benoemd wordt tot kapelaan in Houthem-St. Gerlach en later in Kerensheide en in 1968 tot moderator wordt benoemd aan het Serviam-Lyceum in Sittard. Guus Janssen hangt in 1971 zijn toog en priesterboord aan de kapstok, treedt uit dienst van het bisdom

Het eerste wapenfeit op de eerste septemberdag van 1950, precies vier dagen voor het echte begin van het nieuwe schooljaar is het indrukwekkende onderwijsjubileum van **P.J.A. Eck**. Hij begon op deze dag precies 40 jaar geleden zijn taak op Rolduc, staat er letterlijk. Het feest van die vooralsnog niet nader beschreven Eck is pas op zondag 10 september, want eerst moeten alle oude en weer nieuwe leerlingen worden ontvangen en gehuisvest in hun chambretten, die vollopen tot het laatste bed. Dat is op 5 september. En dan komt de traditionele Hoogmis ter ere van de H. Geest aan het begin van het schooljaar op woensdag 6 september en dan de uitreiking van de nieuwe lesroosters aan iedereen en de opening van de retraite 's avonds en de dag daarop een Hoogmis ter ere van de H. Johannes Bergman. En als dan de retraite op 10 september gesloten is, dan is het tijd om het jubileum te vieren van iemand die al in 1910 begon als leraar op Rolduc, te beginnen natuurlijk met een Hoogmis, afgesloten met een schallend Te Deum. De jubilaris wordt daarna gehuldigd in de aula door de HEP, sorry, de Hoogerwaarde Heer President en door een van de leerlingen. Zij prijzen zijn liefdevolle taakvervulling, zijn

grote pedagogische talenten en overladden hem en zijn gezin met de beste wensen. En de volgende zin in de kroniek luidt letterlijk: “In de namiddag bezoeken de leerlingen een voetbalwedstrijd op het Bleijerheideterrein.” En dan gaat het verder over 11 september, wanneer de lessen eindelijk beginnen en wanneer, aan de bijgeplaatste foto's te zien het **Sterre der Zee beeld uit Maastricht** op bezoek komt in Rolduc⁵. Het grote project van bisschop Lemmens om dat beroemde beeld heel Limburg door te slepen en alles en iedereen aan Maria toe te wijden. En wie is nu die Eck?

Geen woord daarover! Er zijn enige aanwijzingen in de tekst van de kroniek, want Eck wordt geprezen om zijn pedagogische talenten en er is sprake van “zijn gezin”. Er is dus sprake van een lekenleraar, de tweede garnituur van Rolduc door de jaren heen, maar we vinden Eck in de lekenlijst van leraren in “**Het vierde Rolduc**” en eindelijk vinden we daar dat hij leraar DUIJS was, ook al geen populair vak, al ligt Rolduc dan pal

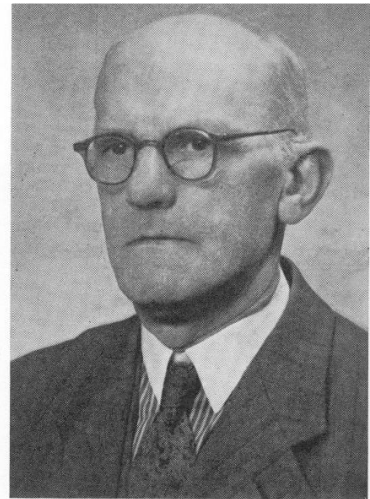
aan de Duitse grens en in die lijst zien we dat Eck in 1953 vertrekt als leraar na 43 jaar les te hebben gegeven op Rolduc. Nou dat zal dan een geweldig afscheid zijn geweest denk je, maar de kroniek van het jaar 1953-1954 vermeldt droog dat Reverendus Dominus Louis Augustus leraar Duits is geworden omdat “mijnheer Eck” vertrokken is. En zowaar vinden we een paar pagina's verder een portret van Eck⁶.

---

⁵ Er is een filmfragment van deze gebeurtenis gefilmd door Jos Stassen. U treft het aan op <https://www.youtube.com/watch?v=OshbByl46nE>

⁶ Op pagina 70 is een artikel bij zijn 40 jarig jubileum.

Een gezicht van een oude lesboer kijkt je aan met een uitdrukking van “moet dat nou allemaal, jongens?” En dan ben ik tevreden. Leraar Eck is na 43 jaar trouwe dienst door twee wereldoorlogen heen als leraar Duits (ga daar maar eens aan staan in die tijden!!) gewoon met pensioen gegaan (hè hè) en dat is het voor hem. Doe, hoor. Niet weggemoffeld, als zwaar demente tuinman, maar lekker met zijn leren tas vol ouwe proefwerken de OP-rijlaan AF-gelopen. Ik zou het erg fijn vinden, als naar aanleiding van deze conclusies zich iemand zou melden die nog les heeft gehad van mijnheer Eck.

Iemand met zo'n bekende naam en denk dan aan de katholieke theoloog **Johannes Eck uit de vijftiende eeuw die de degens kruiste met niemand minder dan Maarten Luther**. Deze ongetwijfeld verre voorvader van

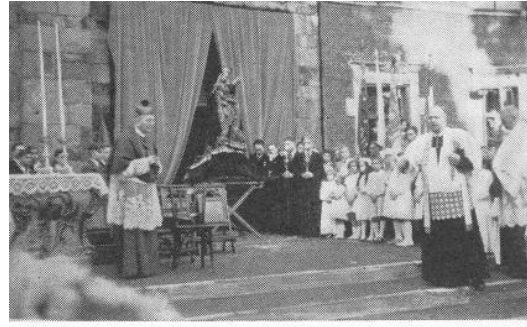

onze Eck was een hoogbegaafd jongetje, dat op zijn 24ste al professor en doctor in de theologie was.

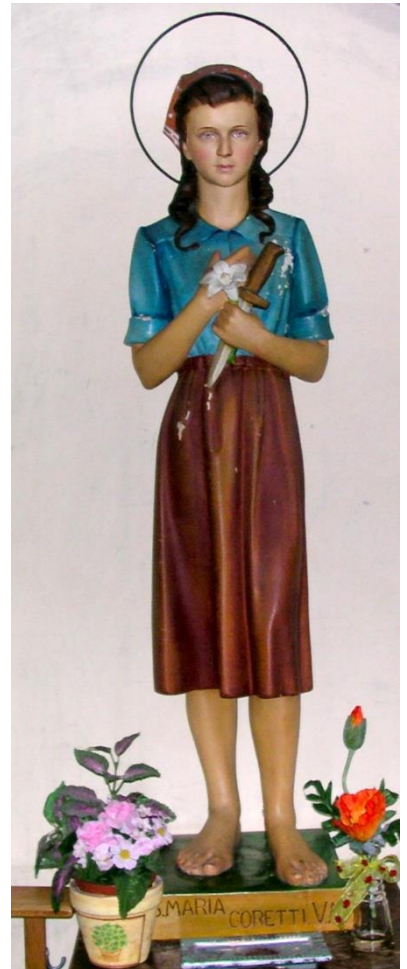
Terug naar najaar 1950 en de Sterre der Zee-verering op Rolduc. Op dinsdag 12 september komt een verder anonieme Eerwaarde Pater (let op de kapitalen!) spreken over de Sterre der Zee in de aula nota bene. De dag erna wordt het mystieke beeld afgehaald op de Rolduckerweg bij een voetbalveld en in de abdijkerk geplaatst d.w.z. ter aanbidding uitgesteld. De gehele nacht door komen groepen jongens het beeld aanbidden. Op donderdag 14 september wordt de vrome aandacht nog wat opgeschroefd. In die donderdagnacht worden vanaf 02.00 uur onafgebroken H.H. Missen opgedragen.

Om tien uur in de donderdagochtend is er een pontificale Hoogmis op het bordes van de grote cour, opgedragen daar de bisschop zelf wil dat zeggen. Veel

mensen uit Kerkrade komen die mis bijwonen. Ook alle Zeereerwaarde Heren Pastoors van het dekenaat Kerkrade zijn aanwezig en blijven te gast op Rolduc, want er is natuurlijk een feestelijk diner en daarna nog een boeteprocessie. Tegen de avond begint het behoorlijk te regenen, maar Maria trekt verder en wordt in de stromende regen naar de parochie Holz gebracht, haar volgende stop op haar rondtocht door Limburg. Op welke school in Limburg zou zelfs in de jaren vijftig het schooljaar zo beginnen? Maar Rolduc heeft gelukkig meer in petto. Maria heeft haar hielen nog niet gelicht of daar is alweer een voetbalwedstrijd. De brandweer van Vaals speelt tegen de brandweer van Kerkrade en de opbrengst van de verkochte entreekaarten komt ten goede aan de Maria-Goretti-parochie. Dat is een nieuwe parochie aan de oostgrens van Kerkrade en Bleijerheide die wordt toegewijd aan de H. Maria Goretti, die pas in 1950 door paus Pius XII is heilig verklaard.

Maria Goretti uit Corinaldo in de Italiaanse provincie Ancona werd als twaalfjarige vermoord in 1902 met messteken door Alessandro, een buurjongen. Zij wilde niet op zijn avances ingaan. De jongen kreeg 30 jaar cel, kwam later tot inkeer en werd lekenbroeder Capucijn. Hij was nog aanwezig bij de heiligverklaring in Rome van zijn slachtoffer. Met veel moeite en het geld van de brandweer krijgt de nieuwe parochie een eigen Maria Goretti kerk, maar de parochie wordt in 2004 al opgeheven en bij Bleijerheide gevoegd (Antonius van Padua). In 2009 volgt sloop van de kerk. Er komt op het kerkterrein een zorgcomplex. Maria kwam tragisch aan haar einde, maar haar parochie was ook geen lang leven beschoren.

Het gaat verder met klassieke muziek voor de jongens van het Maastrichts Symfonie Orkest in de vorm van een educatief jeugdconcert. Het orkest komt een half uur te laat, noteert de chroniqueur kribbig. Er zijn nog wat verschuivingen in de toewijzing van priesters als moderator aan diverse vrome organisaties, zoals de St. Vincentiusconferentie voor armenzorg en de Mariacongregatie, die eigenlijk al voor de jongste leden Mariagarde heet. Er worden van alle jongens longfoto's gemaakt door Dr. Baks uit Maastricht en nergens is een vlekje te zien, gelukkig. En dan is het oktober, de traditionele Mariamaand. De hele maand lang wordt elke

dag de rozenkrans gebeden, afgesloten met het Tantum Ergo, dat eigenlijk geen Marialied is. En meteen duikt ook het spook van de mijnschade op. **De gang van Klein Rolduc naar de kerk wordt gestut.**

Mr. Jo Cals, toen nog Tweede Kamerlid (KVP), maar later staatssecretaris, minister en zelfs korte tijd minister-president, komt met een grote staf van deskundigen, op vrijdag 6 oktober naar de mijnschade kijken. Het veiligstellen van Europa's oudste en meest intacte historische abdij zal het Rijk nog heel wat geld gaan kosten. Op zondag 8 oktober mogen pappie en mammië van de nieuwe leerlingen voor het eerst op bezoek komen. Hoeveel jongetjes met verscheurend heimwee zouden mee terug naar huis zijn genomen? Op 11 oktober moet de burgemeester van Kerkrade mr. A. Lempers met een hartaanval in het ziekenhuis worden opgenomen. Half trimester komt in zicht: de President maakt aan tafel 's-middags de datum bekend, meestal gevolgd door overdreven jongensgejuich.

22 oktober is Missiezondag. Wat de jongens daarvan merken is de vertoning van de film 'Il Poverello' 's avonds in de aula. Dat is een film over het leven van St. Franciscus. Het verband is niet helemaal duidelijk. Maandag is de heilige Daphne aan de beurt, hoewel er nog steeds redenen zijn om aan haar authenticiteit te twijfelen.

Niettemin is er een Hoogmis, in de middag verlof voor het roken van een sigaar en 's avonds een Daphne-lof.

De mijnschade-problemen van Klein-Rolduc, zijn tot de buitenwereld doorgedrongen. “In de Gazet van Limburg verschijnt een alarmerend bericht over de verzakkingen op Klein-Rolduc.” Schrijft de chroniqueur. Op 26 oktober. Mijnproblemen zijn een ding; publiciteit over mijnproblemen is veel erger. Nog erger zijn technische problemen in de keuken. Op zaterdag is er geen warme maaltijd. In mijn tijd zou dat een ramp geweest zijn, want **de zaterdagen zagen altijd nasi of bami** op het menu. Enorm populair bij de jongens. Gelukkig blijkt nu het probleem niet van lange duur en kan de schade 's avonds ingehaald worden. Eind oktober nadert een historische datum voor de katholieke kerk. Paus Pius XII heeft namelijk aangekondigd dat hij officieel als onderdeel van de katholieke geloofsleer wil vaststellen dat Jezus' moeder, de H. Maria, met lichaam en ziel door God in de hemel is opgenomen, vrijwel direct naar haar overlijden. Dat heet een dogma-verklaring, die al tientallen eeuwen teruggaat op verhalen uit het begin van onze jaartelling. De feestdag, een hoogfeest, is Maria Ten Hemelopneming op 15 augustus van elk jaar of de meest nabije zondag. In de volksmond in Zuid-Limburg wordt deze datum aangeduid met Sint Merie, als naamfeest van Maria,

Op die dag vindt ook de wijding van kruiden plaats, beter bekend als de '**kroetwusj**' en soms is de dag ook Moederdag. Rolduc, als zeer betrokken bij deze pauselijke ontwikkelingen gooit er een triduum

tegenaan. Dat is een vrome driedaagse in de vorm van extra goed verzorgde misvieringen ter voorbereiding op de dogma-verklaring in Rome. Het Maria-triduum valt op 29, 30 en 31 oktober en de dogmaverklaring op 1 november. Intussen gaat het schoolwerk gewoon door: vergaderingen over de Allerheiligenrapporten; rondgang langs de klassen van de president himself om de rapportuitslagen mee te delen. Op deze manier gaat de hele Allerheiligen/Allerzielenviering geheel de mist in. Voor het eerste in al die kroniekjaren geen woord over Allerheiligen en Allerzielen. “Geen tijd voor, dit jaar,” zal de Bölles, sorry, de Hoogeerwaarde Heer President, wel gebromd hebben tijdens een vergadering. Nou, op de dogma-dag zelf is er natuurlijk een plechtige Hoogmis, daarna wordt voor de zoveelste keer een toewijding aan de Heilige Maria van alles en iedereen op Rolduc herhaald. En er is ook nog een voetbalwedstrijd. Nog meer feest: het goudhaantje van zijn wijdelingenjaar, Mgr. Drs J. Damen, studerend in Rome en wat al niet meer, wordt Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. De Kroniek feliciteert natuurlijk, maar waarom deze onderscheiding? Dat blijft onvermeld. Voor iedereen een kleine week vakantie thuis is ook veel leuker.

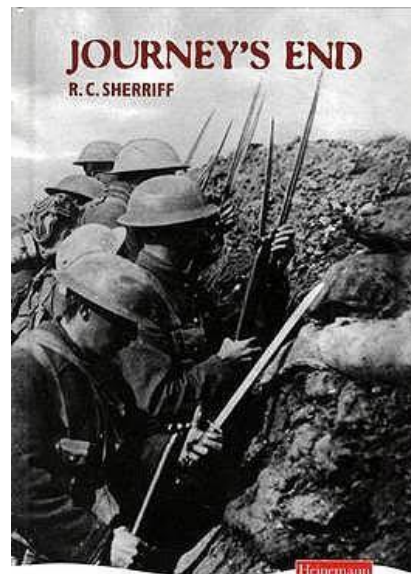
Halftrimester heet dat. Tot zeven november, leuk toch. Qua weer is deze bijna wintermaand in 1950 geen pretje. Halverwege de maand heeft het al zes dagen aan een stuk door geregend. Op de vrije middag van dinsdag 14 november grijpt de prefect eindelijk in. Op zijn Rolducs: de vrije middag wordt met een half uur ingekort, want iedereen zit zich toch maar te vervelen in de speelzaal. We gaan met zijn allen dat half uur eerder

maar bed; gezonde slaap is veel beter, nietwaar? De chroniqueur is er een beetje duf van geworden, want in zijn overzicht van gebeurlijkheden, voert hij opnieuw n14 november op en roept die datum uit tot Sociale Zondag, terwijl dat toch echt 19 november moet zijn. Zo, meer dan zeventig jaar na dato nog even rechtgezet.

Die Sociale Zondag gaat over de Limburgse boer. Rector Joosten, geestelijk adviseur van de Jonge Boeren, komt over en voor de Jonge Boeren preken tijdens de Hoogmis. In de aula doet secretaris Dings van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond LLTB het nog eens dunnetjes over; in het bosquet draven de paardjes in een ruiterdemonstratie. En als het lof erop zit, geven de jonge boeren en boerinnen een bonte avond in de aula. Aardige jonge boeren, toen nog! Op 20 november is alweer het derde of het vierde jeugdconcert van het eerste trimester in de aula. Een serieus klassiek orkest, zoals bv het Maastrichts Symfonie Orkest MSO verzorgt dan een programma met klassieke muziek, waarop een zeer uitvoerige toelichting wordt gegeven, historisch, muziek-technisch, compositorisch, qua instrumenten en noem maar op. In mijn tijd op Rolduc ('60-'66) waren deze zeer educatieve presentaties alweer uitgestorven. Wel kwam zeer geregeld het Limburgs Symfonie Orkest een formeel concert verzorgen en de enige toelichting was toen het programma: de lijst van te spelen werken. Woensdag 22 november is St. Cecilia-dag, patrones van vooral de kerkzang en -muziek. Het zou hier veel te ver voeren uit te leggen hoe deze martelares uit de derde eeuw een uitgesproken beschermster van orgelmuziek en kerkzang is geworden. Vast staat in elk geval dat er op die 22ste november in de kerk van Rolduc een plechtig Cecilia-lof was en dat tijdens

die vrome oefening plotseling het licht uitviel. Deze black-out deed zich ook in heel Kerkrade voor. Normaal gesproken, althans naar de Amerikaanse ervaringen bij stroomuitval is er dan, precies negen maanden na de pikdonkere uren een geboortegolf. Natuurlijk niet op Rolduc, stel je voor. Daar valt het allemaal reuze mee blijkens de droge notitie van de kroniekschrijver: “We beginnen de studie daarom noodgedwongen een kwartier te laat.” Dat valt toch wel heel erg mee!!

In dezelfde week de melding dat burgemeester Lempers van Kerkrade van zijn hartaanval zover hersteld is, dat hij weer aan het werk kan. Zaterdag 25 november: **Sint Catharina**, patroonfeest van de filosofen-in-opleiding. Hoogtepunt van dit feest is elk jaar het filosofentoneelstuk, waarvan de titel altijd strikt geheim wordt gehouden totdat het doek opengaat. In 1950 is gekozen voor het stuk “**Offensief verwacht**”, dat handelt over een groep Britse militairen in de eerste wereldoorlog, die in afwachting zijn van een enorme Duitse aanval op hun stellingen. Angst en stress voeren de boventoon op het toneel. De chroniqueur wijdt zeer weinig woorden aan de opvoering, laat alle informatie en beoordeling aan de recensent in de toneelrubriek, elders in het jaarboek. En die beslist dat de keuze voor dit stuk een verkeerde was. Het stuk is een draak vol opgeklopte spanning en geschreeuw en de toneelspelers kunnen geen van allen hun moeilijke rollen aan. Hij verpakt deze kritiek op zoetsappige wijze en bedekt,

maar duidelijk is dat de opvoering van “Offensief verwacht” voor hem niet had hoeven. Gelukkig dat de Rolducse harmonie tussendoor nog mooie muziek speelde.

Einde november valt de winter in. Er verschijnt een eerste laagje ijs op de vijvers. Iedereen begint aan zijn schaatsen te denken. Maar eerste komt nog geheel bij verrassing **Sinterklaas** de avondstudie op Klein-Rolduc opvrolijken. Maar ook de Kerstcomposities worden al gepland. De goedheiligman bezoekt ook de zusters, want de dames zingen tot in de late avond Sinterklaasliedjes. Eindelijk: in de morgenuren van 5 december, eigenlijk een dag te vroeg, weet de Sint in iedere chambrette een cadeautje te leggen. En twee dagen later, op donderdag 7 december valt er een flink pak sneeuw, een echt Sinterklaascadeau van Moeder natuur, die toen nog niet zo ontregeld was. Sneeuwpret alom. De wekroutine is wel een beetje ontregeld, want op maandag 11 december wordt er een vol kwartier te vroeg aan de wekbel bij de trap in de herengang getrokken. Nou ging die bel toch al vroeg: in 1946 was de reveille door de week om kwart voor zes. In 1966 om kwart voor zeven. Ergens tussen die twee tijdstippen was de reveille in 1950, maar ik denk dat de kans groot is dat er in 1950 nog even vroeg gebeld werd als in 1946. De wekbel, op 11 december, klonk dus om half zes. Hallo! Niet normaal, toch! Op 13 december, een doordeweekse woensdag is er een Hoogmis voor de heilige Lucia, de lichtkoningin onder de vooral in het noorden van Europa vereerde heiligen, omdat in donkere winterdagen het daglicht node gemist wordt. Op 15 december beginnen de kerstproefwerken alias composities. En sneeuw is soms veel minder dan pret. Martin Puyn uit Wanssum glijdt uit op de cour, valt op zijn hoofd en loopt een lichte hersenschudding

op. De kerstvakantie in 1950 begint op vrijdag 22 december. Zondag is Kerstavond en maandag Kerstmis. Zo kan iedereen nog mooi op tijd thuiskomen. De schilders gaan in de dagen naar de Kerst toe het interieur van de schoolgebouwen hier en daar wat te verfraaien met een nieuwe lak. Veel leraren vertrekken ook op verlof, maar de beste plek om echt Kerst te vieren blijft natuurlijk de **hoogmis/nachtmis in de eigen kapel van de zusters.**

De dokter die jaren- en jarenlang het TBC-onderzoek heeft gedaan bij de leerlingen van Rolduc, dr. Bak, overlijdt plotseling in Maastricht. Er is geen "In Memoriam"-stukje in het jaarboek 1951. In januari 1951 krijgt Rolduc ook een **eigen boekbinderij**, een initiatief van de Missievereniging, die boekbinders goed kon gebruiken om hun eigen tweedehands boeken voor de verkoop weer toonbaar te maken en te verstevigen. Ik heb ooit mijn kindermisboek, dat na jaren intensief gebruik, ook voordat ik Rolduc betrad, aan de boekbinderij ter hand gesteld om de band te vernieuwen en het bindwerk. Het resultaat van noeste arbeid was een gedrocht van een gebonden boek. Maar ik heb het nog steeds en het staat bol van de bidprentjes die ik binnen kennissen, collega's en familie verzamelde bij begrafenissen. En de rug is nog steeds intact en alle bladzijden zijn nog stevig op hun plaats aanwezig. Onooglijk dus, maar wel ijzersterk gemaakt.

Van de vermelding op woensdag 17 januari in de kroniek word ik een beetje droevig. Er staat: "Vannacht overleed te Kerkrade onze oudgediende **Hubert Bisschop.**" Nergens heb ik een letter meer gevonden over deze ongetwijfeld oude

man die wellicht tientallen jaren op Rolduc heeft rondgelopen als 'knecht'. Dat was de laagste sociale status in de grote Rolduc-staat, de Kleine Republiek, zoals het instituut eens op de omslag van een geruchtmakend boek werd genoemd. Bisschop stierf; weliswaar niet naamloos, maar terwijl leraren en bestuurders, vooral gewijde personen, ellenlange cv's en lijsten van opleidingen, onderscheidingen en wat al niet meer meekrijgen bij hun overlijden, moet de knecht het met zijn naam alleen doen.

Een gouden jubileum in het onderwijs als muziekleraar, zoals **Pierre Zeijen** dat meemaakt op de sterfdag van Bisschop, heeft natuurlijk veel meer status. Hij moet weliswaar tot zondag 21 januari op zijn schoolfeest wachten, maar dan gaat het ook los: een plechtige Hoogmis, opgedragen door zijn heerneef, een huldinging door de HHP, de Hoogerwaarde Heer President namens alle leraren, een toespraak door Marinus Waltmans namens de leerlingen en dan is er nog zijn oudste zoon Nico die alle sprekers bedankt en vraagt om een extra dag vakantie bij de komende Paasvakantie voor alle leerlingen. Kijk, dat is nog eens een sympathiek gebaar. Daar heb je als Rolducien ook wat aan. Het is veel beter dan wat er op vrijdag 19 januari gebeurde: “Ter ere van Sint Gerlachus roken we na het diner een sigaar”, staat er. Het stond er al zo vaak, maar ik vind het nog steeds nergens op slaan. Zeijen zorgt voor een hele dag extra verlof, maar als de bisschop komt zoals op woensdag 24 januari voor zijn jaarlijks bezoek aan de filosofen met een nachtje logeren in zijn appartement aan het eind van de herengang, met 's anderendaags de communiteitsmis (voor de hele Rolducse gemeenschap, betekent dat) op een wat later tijdstip 's ochtends dan normaal en 's middags nog een

Lof en het Vormsel toedienen aan twee leerlingen die nog niet zo ver waren gekomen en ook niet lang bleven op Rolduc, overigens. Als de bisschop daarvoor allemaal komt, mag hij hooguit een halve dag congé toestaan een de leerlingen. Dat was toen op woensdag en donderdag, 24 en 25 januari. Vrijdag 2 februari is er weer sprak van Maria Lichtmis: de wijding der kaarsen, het opnemen tijdens het Marialof van nieuwe leden in de Mariagarde, en 's avonds een spannend stuk toneel: “**Tien kleine negertjes**”⁷ door Toneelgroep Limburg. Vandaag de dag zou een dergelijke titel niet meer mogelijk zijn. Carnaval valt supervroeg in 1951: 4, 5 en 6 februari. Dat betekent uren van aanbidding in de kerk en 's avonds een film en een 'occult' concert in de aula.

Een doorzetter als de Rolducse leraar Frans **drs. Johan Steinhardt** komt vlak voor het askruisje op 65-jarige leeftijd te overlijden in Bleijerheide. Hij ging al in 1934 met emeritaat, deed eerder heel veel moeite om het gymnasium te halen door zichzelf Grieks en Latijn te leren. Na zijn wijding in 1914, haalde hij zijn MO Frans in 1916 en wist toegang te krijgen tot de universiteit van Groningen via een speciaal examen om daar Franse Taal en Letterkunde te studeren. Een echte doorzetter dus, die Johan, maar daar krijgt hij in de kroniek niet de credits voor. Jammer. En dat staat er nog zo'n domme opmerking: de begrafenis van genoemde oud-leraar Frans, Johan, dus, wordt in zijn geboorteplaats door de President en verschillende heren bijgewoond. In Kerkrade dus, dat is vlakbij, toch. En verder: zou de President zelf geen heer zijn? Tja zo lees ik het.

---

⁷ Zie Jaarboek 1951 op pagina 38 voor meer.

Intussen is **de griep op Rolduc** aan zijn jaarlijkse opmars bezig. De dagorde wordt aangepast op het stuk van het opstaan, zeg maar de reveille. We blijven ook deze week wat langer in bed. De reveille is in 1951 onbarmhartig. Om kwart voor zes al trekt een van de jongste gewijden aan die verrekte bel, die ik vaak vervloekt heb in mijn bed in mijn chambrette. Ik ga uit van een half uurtje langer slapen en dat vanaf 1 februari, zeg maar. De verzakkingsproblemen op klein-Rolduc zijn zo groot geworden dat de gemeenteraad van Kerkrade **de vleugel van Klein-Rolduc onbewoonbaar verklaart**. Dat moet enorme huisvestingsproblemen met zich meebrengen, maar de kroniek zwijgt over de oplossing. Een tweede hartaanval treft burgemeester Lempers van Kerkrade. Uit voorzorg wordt hij bediend en ontvangt de laatste sacramenten. Uiteindelijk zal hij in de Goede Week komen te overlijden. Halfvasten valt op 4 maart, ook wel zondag Laetare genoemd naar het eerste woord van het Latijnse intredegebed van die zondag. In België gaan ze op zo'n dag Carnaval vieren, maar op Rolduc is het fameuze Halfvastentoneel aan de orde.

De pasgewijde Guus Janssen werpt zich op als regisseur, net als bij het filosofentoneel op Sint Catrien, dat te hoog gegrepen bleek. Ook nu doet R.D. Guus Janssen niet te voorzichtig en kiest voor opvoering van het laatmiddeleeuwse stuk **Cenodoxus**⁸, de geleerde van Parijs. Dit toneelspel, eigenlijk een sterk moraliteitsspel, gaat over een grote geleerde, die ondanks al zijn verdiensten en geleerdheid toch diep in de hel terecht komt, omdat hij weigert zijn hoogmoed en trots af te leggen. Het werd

---

⁸ Zie pagina 38 jaarboek 1951.

geschreven tussen 1600 en 1620 door de Duitse Jezuiet Jakob Bidermann en was bedoeld voor opvoering door seminaristen. Het werd enorm populair. Het gaat hier te ver om het hele plot te gaan vertellen. Een simpele zoekroutine op Internet moet voldoende zijn. Belangrijk is wel dat blijkens de recensie door student Frans Heggen van de Philosophie Supérieure regisseur Guus Janssen opnieuw naar een te zwaar stuk heeft gegrepen, dat de amateurspelers van Rolduc ternauwernood aankonden.

Hulpbisschop mgr. Hanssen komt ook naar het Halfvastentoneel en dat levert in ieder geval een halve vrije dag op als positief punt. De composities of proefwerken voor het Paasrapport, daarvan krijgt iedereen op 5 maart de rooster. Maar omdat het mooi lenteweer is, wordt zo'n doodgewone doordeweekse maandag als 5 maart ook een halve dag vrij van school, CONGÉ. Vrij wandelen, een boek lezen of naar de kroeg/frituur? Niks daarvan! Iedereen moet mee naar de hoofdkerk van Kerkrade, achterin de rechterhoek van het marktplein. En wat is daar te doen? Bidden voor een volle aflaat, omdat 1950 een jubeljaar was, zoals alle jaren met 50 of 25 als laatste cijfers. En een keer naar de kerk is lang niet genoeg. Op 6 maart moeten alle aflaters nog een keer terug op alweer een wandeling naar de kerk in Kerkrade. Wordt daar nog wel geblokt voor de proefwerken? Dat heb je als iedere bezoeker aan Rolduc met de titel van monseigneur congé kan vragen voor de jongens. Schei toch uit, zeg. De kronikeur meldt op vrijdag 9 maart, dat het slechter gaat met de burgemeester van Kerkrade. Een vurig gebed om zijn herstel wordt opgenomen in het avondgebed. Op zaterdag 10 maart: Te Roermond worden de nieuwe priesters van ons Bisdome gewijd. Zo staat het er

letterlijk. Wat er niet staat is altijd het interessantste: in de lente van 1951 zijn er maar 15 wijdelingen. Dat zijn er wel eens en heel vaak meer geweest. Alleen als je dit aantal afzet tegen de studenten van de twee filosofie-jaren als percentage worden hoge scores zichtbaar. Een van de nieuwe priesters komt op Rolduc zijn eerste mis opdragen op zondag 11 maart. En 's middags: ja daar is hij weer: de monseigneur. De apostolisch vicaris van de stad Purwokerto op Midden-Java, mgr. Schoenmakers, komt over zijn missie-bisdom praten, misschien ook om na afloop een collecte te houden. En ja hoor: hij belooft weer een halve dag schoolvrij: congé en dus gaat de halve maandag alweer verloren voor het onderwijs.

Midden in de week op woensdag 14 maart, 's morgens om kwart voor elf worden **overal in Europa aardschokken** gevoeld, die enkele seconden aanhouden. Er blijkt ergens in Duitsland een aardbeving van een behoorlijke magnitude te zijn geweest. Met de slechte ondergrond van Rolduc zijn dergelijke schokken altijd aanleiding tot enige paniek. Er wordt geen melding gemaakt van schade aan gebouwen. In Den Haag komt op 15 maart het tweede kabinet-Drees van de grond en daar heeft een oud-leerling van Rolduc, die eindexamen Gym B deed in 1918, ir. L. Peters, landbouwingenieur van zijn vak. Een prachtig gala-portret van deze Peters siert de kolommen van de kroniek. Uit de tijd dat ministers nog van rijkswege een ambtskostuum verstrekt kregen met gouden botanische stiksels op de mouwen en om de hals. En ruim plek voor onderscheidingen en eremedailles op de linkerborst. Aan de Universiteit van Utrecht krijgt chirurg G. Klinkenbergh een eredoctoraat op de dies natalis van de universiteit. Alweer een oud-leerling,

maar niet van het klein seminarie. 18 maart is Palmzondag, het feest van de intocht van Jezus in Jeruzalem op weg naar zijn wrede kruisdood. Tijdens de Hoogmis met palmwijding wordt indrukwekkend de passie gezongen en dat is natuurlijk de Passie van Bernhard Pothast, muzikleraar in de tweede helft van de negentiende eeuw. Zijn naam wordt hier niet specifiek genoemd. Ten onrechte! De Bölles, sorry de HHPresident, brengt aan tafel op Palmzondag de jongens weer tot gejuich: Ze mogen een kleine dag eerder naar huis op Paasvakantie, omdat de plechtigheden van Paaszaterdag naar de Paasnacht zijn verplaatst, waar ze overigens liturgisch ook thuishoren, kunnen de jongens al op goedevrijdag-middag naar huis vertrekken na de lijdensmeditatie. Kennelijk moesten ze eigenlijk tot zaterdagmiddag wachten, omdat, als ik het goed begrijp, de klassieke rituelen van de Paaswake altijd op Paaszaterdagochtend werden gevierd om de Goede Week voor de jongens in te korten. En waarom doet Van der Mühlen zich zoveel moeite? Wel op zondag 21 januari tijdens de viering van het gouden onderwijsjubileum van muzikleraar Pierre Zeijen vroeg diens oudste zoon Nico Zeijen aan het slot van het feest voor de jongens een extra dag Paasvakantie. En dat verzoek heeft de HHP op Palmzondag keurig ingewilligd door een liturgische verschuiving.

En wat is er eigenlijk van de winter geworden in 1951? Het zag er zo goed uit in begin december 1950. Op 7 december een eerste laagje ijs op de vijvers en daarna flink wat sneeuw. En vervolgens in de kroniek diepe stilte over de kou, het ijs en/of sneeuw. Je kunt het allemaal vinden op het net: De winter van 1951 heeft een heel laag koude-getal en dat betekent: kwakkelwinter. Hoe hoger het koude-getal hoe

strenger de winter. Hoe kan dat nu? Wel de statistische weer-kommaneukers hebben afgesproken: We noteren overal de temperaturen onder nul, tellen die bij elkaar op, maar verwijderen het min-streepje voor het cijfer en zo komt het dat een hoog cijfer toch een lage temperatuur aangeeft.

Pasen valt op zondag 25 maart en precies op de vroege zondagochtend, het historische moment van Jezus' verrijzenis, gaat op Rolduc het alarm van de lift af, keihard door de stilte. Beetje paniek, maar het blijkt een simpel te verhelpen storing. De ziekenzuster kwam vast te zitten, maar was snel bevrijd.

De Goede Week kent nog twee aantekeningen, behalve het zingen van de Donkere Metten op woensdag en donderdag.

Burgemeester Lempers van Kerkrade komt in de nacht van donderdag op vrijdag te overlijden na ernstige hartproblemen. Na afloop van de goede-vrijdag-middagdienst wordt voor hem gebeden en op diezelfde Goede Vrijdag viert een bekende onderwijspersoonlijkheid zijn gouden priesterjubileum: Dr. Albert Thywissen, geboren Venlonaar (1878), naar het gym in Roermond, twee jaar filosofie op Rolduc, theologie weer in Roermond en in maart 1901 gewijd en meteen als leraar naar Rolduc gestuurd. Hij mag van de bisschop Wis- en Natuurkunde studeren in Leiden, haalt zijn doctoraal in 1907, komt in september 1908 terug op Rolduc en promoveert vervolgens in Leiden op 4 april 1911 in de wis en natuurkunde. Die hoeft geen kapelaan te worden, zou je denken en zo ziet de Mgr. dat ook. Hij blijft nog tot 1920 wiskunde doceren op Rolduc en wordt dan benoemd tot directeur en oprichter van de RKHBS in Maastricht en later ook van het RK Gymnasium aldaar. Een ware steunpilaar

van het katholieke middelbaar of voortgezet onderwijs in het diepste zuiden des lands. In 1946 met emeritaat, maar nog actief het onderwijs steunend. Twee opmerkingen: er lijkt een spelfout in de naam van Thywissen te zijn gemaakt omdat "Thijwissen" in geen enkele andere bron voorkomt en tenslotte: hadden ze niet een ander portret van deze onderwijspionier kunnen vinden en afdrukken? Nu kijkt ons boven zijn bef een bijzonder nors gezicht aan, alsof hij iets verkeerd of smerigs gegeten heeft. De gemeenteraad van Kerkrade heeft Klein-Rolduc onbewoonbaar verklaard afgelopen februari. Twee dagen na Pasen hebben de directies van Rolduc en van de Domaniale Mijn al afspraken gemaakt over het herstel van de mijnschade op Klein-Rolduc, en vier dagen later op maandag 2 april is het herstelwerk al begonnen. Donderdagavond 12 april is de Paasvakantie voorbij en komen alle jongens weer terug. **Klein-Rolduc treffen ze volkomen afgesloten aan, maar de slaappleaatsen zijn wel in orde.** Dortoir II is klaar en de grote slaapzaal no 13 ook, evenals de logeerkamers. Maar hoe gaat het met eten, spelen en studeren? Het lijkt erop dat de jongsten nu in de grote eetzaal mogen mee-eten, want er worden nieuwe plaatsen aangewezen in de eetzaal van de jongens. Op zondag 15 april via grote speakers luisteren naar de wedstrijd Nederland-België. Oranje wint met 5-4 met Piet Kraak in de goal en Abe Lenstra in de voorhoede. Hij scoort de laatste twee doelpunten voor Nederland, terwijl de Belgen een strafschoep missen. Na 8 verliezen nu eindelijk weer eens winst. **Emile Erens**⁹, oud-leerling, anjerkweker en schrijver van heiligenlevens, oudere broer van Frans Erens overlijdt in Heemstede op 17 april. Het is intussen

---

⁹ Een In Memoriam staat op pagina 66 van het Jaarboek 1951.

half april geworden en het leven op Rolduc verplaatst zich meer en meer naar buiten. De tennisclub begint weer; er wordt gevoetbald bij het leven. **De vroege Kruisprocessies rond Hemelvaart komen voorbij en de pelgrimage naar Schaesberg.** En de grote Sacramentsprocessie uit Kerkrade.

En dit verbaast me dan weer: ondanks het feit dat Rolduc nu al bijna vier of vijf jaar officieel kleinseminarie is van het bisdom Roermond komen toch twee officieren van het Nederlandse leger voor de leerlingen van VI Gym spreken over de officiersopleiding. Als je dan geen kapelaan of pastoor wil worden, is dan kapitein, majoor, overste of kolonel niks voor je? Dit is een traditie uit de jaren van Rolduc als landelijke kostschool. Een hele taaie zou ik zeggen. Op dinsdag 24 april wordt R.D. J. Pop in besloten kring gehuldigd door de heren leraren bij gelegenheid van zijn zilveren priesterfeest. Dat is een merkwaardige vermelding, want de wijdingsdatum van Pop is 20 maart 1926. Die heren leraren zijn ruim een maand te laat met hun hulding! Deze Pop¹⁰ is niet alleen al 25 jaar R.D., maar ook sinds 1936 doctor in de Wis- en Natuurkunde (Leiden, vooral plant- en dierkunde) en is, samen met R.D. Schrijen, een van de weinigen die in het jaarboek als Mijnheer worden aangeduid. In de jaren zestig van de vorige eeuw maakte ik hem mee als biologie-leraar. Een zeer merkwaardig mens, maar daarover later... Ook Mijnheer Schrijen ga ik me later herinneren. En Jawel, Jawel! Ik heb eerder geklaagd dat er zo weinig info in het jaarboek is te vinden over de leraar Duits J. Eck, die op 1 september 1950 40 jaar leraar

---

¹⁰ Zie pagina 71 van Jaarboek 1951.

was op Rolduc. En laat dan nou toch aan dat robijnen onderwijsjubileum van Eck de hele pagina 70 van Jaarboek 1951 gewijd zijn aan “Bij een veertigjarig jubileum.” Terecht, maar worden we er veel wijzer van? Eck wordt in algemene termen zeer geprezen, vooral omdat zijn leerlingen goede examenresultaten behaalden voor Duits door de jaren heen. Het is een fair stuk, die ook ingaat op de vraag hoe een leraar met elk jaar dezelfde stof toch gemotiveerd blijft om door te gaan met les geven. Er staat maar een rare opmerking in. Dat is de opmerking van de Bölles: hij prees in hem speciaal de grote eerbied die hij steeds voor de priesterleraren aan de dag had gelegd. Dit kan ik niet plaatsen! Overigens worden aan het zilveren priesterfeest van "Mijnheer Pop" drie hele pagina's in hetzelfde jaarboek gewijd. Van die drie pagina's is ruim de helft gewijd aan bespiegelingen over de taken van de priester en de filosofie, de uitvoering van die taken. De tekstschrijver van dit feestelijk verhaal wil niet overgaan tot ophemelen van de jubilaris. Het is dan wel geen ophemelen, maar wel een stukje pastorale theologie van de bovenste plank. De rest van de feestelijke ruimte in het jaarboek gaat helemaal op aan een bespreking van de opvoering van een van Vondels Bijbelse drama's 'Adam in ballingschap' als sluitstuk van het zilveren feest van Mijnheer Pop. Speelgroep 'De Gong' uit Den Haag is voor de opvoering ingehuurd. Sommigen hadden genoten en anderen vonden het bombastisch gebral, waarvan de spelers zelf niets begrepen. De recensent heeft een snoeihard oordeel over de kwaliteit van De Gong. Deze groep wordt gesubsidieerd om Vondel dichterbij de jeugd te brengen, maar is daar op Rolduc niet in geslaagd met deze artistiek niet verantwoorde opvoering. Integendeel!!

Daarmee is door een slechte uitsmijter toch wel een verheven priesterfeest een beetje verpest. Dat vind ik zoveel jaar na dato, maar nu het eigentijdse finale oordeel: ondanks de ontevredenheid over het toneel blijven wij tevreden over de heel dag. Het was een prachtig feest van heel Rolduc, waaraan we dankbaar terugdenken. Mijnheer Pop als priester krijgt nog veel wensen voor nog vele vruchtbare jaren van stille nauwgezette arbeid voor God. Voor zijn functioneren als leraar biologie/natte his ging dat in elk geval goed op, want tien jaar later genoot ik van zijn lessen.

Op maandag 7 mei komt na het souper een pater J. van Gassel, C s s r vertellen over het kleinseminarie dat hij in Brazilië wil oprichten. De oprichting van Rolduc als zodanig is ook pas 4 jaar geleden. Deze pater zal misschien wat oprichtingservaring willen opdoen op Rolduc, maar meestal zijn deze spreekbeurten bedoeld om geld in te zamelen. De jongens zullen niet veel geld te missen hebben, maar misschien dat de heren nog wat kunnen missen. C SSR betekent Congregationis sanctissimi Redemptoris, dus de pater is een redemptorist, een orde die zich vooral toelegde op pastorale zorg voor straatarme mensen.

Mijnheer van Loo is een klein pittig mannetje met een kort lontje. Hij is de gymleraar van Rolduc en wij noemden hem De Knoebel. Hij doet op acht mei in de gymzaal een oefening aan de rekstok voor, komt daarbij verkeerd terecht en breekt een rib. Pijnlijk!

In deze jaren vijftig waren het de zesdegymmers die tijdens het diner 's middags de pannen met groenten en aardappels en de schaaltes met vlees rondbrachten met rolwagens door de hele eetzaal. Half mei, dit jaar op donderdag 10 mei

neemt vijf gym het karwei van de oudsten over en dat gaat met enig ceremonieel gepaard. De zesgymmers maken aan het begin van de maaltijd onder groot applaus bij wijze van afscheid een ereronde met een mooi hoofddekseel op. Dan valt 5 gym voor hen in, maar die eerste keer bedienen kan vaak hommeles zijn. Ze laten sowieso enkele kommen en pannen uit hun handen vallen. Ze zijn bloedheet, natuurlijk, maar onmiddellijk geeft keukenzuster Agatha (Grieks voor 'de goede vrouw') een snelcursus "hoe draag ik een kom bij het uitserveren?" Dat gebeurt tussendoor in de keuken en alles komt goed. Pinksterzondag 13 mei komt pater J. Raats van de missie-organisatie SVD (Societas Verbi Divini) spreken over "De Indonesische Missie in de branding". Het lijkt een van de eerste tekenen die van buiten doordringen op Rolduc, dat het met een groot traditioneel missie-gebied niet zo goed gaat. Een van de broers van mijn overleden vader, hiernoontk Pie, heeft ruim 46 jaar op het eiland Flores in de missie gewerkt tussen ongeveer 1938 en 1985, inclusief drie jaar Jappenkamp. Toen hij te oud en te ziek werd voor het missiewerk in de tropen, moest hij zeer tegen zijn zin terugkomen naar Nederland om in het SVD-rusthuis voor missionarissen in Teteringen bij Breda zijn laatste jaren te slijten. Als reden werd naar de familie aangegeven dat onze Hiernoontk Pie niet goed overweg kon met zijn opvolgers, jonge priesters van Indonesische afkomst. Ook zijn missie was dus in de branding terecht gekomen.

In de laatste twee maanden van dit schooljaar wordt het erg druk en propvol. Na de sacramentsprocessie, een zeer vermoeiende exercitie gaan alle jongens van 2 juni 'middags tot 5 juni 's avonds op halftrimester bij wijze van korte vakantie. Van die leegte maakt de RK Scouting of

padvinderij van het hele bisdom gebruik om op Rolduc een 'Koempoelan te houden. Doe maar normaal: dit is gewoon een aangeklede vergadersessie van enkele dagen voor de leidinggevendenden van de vele verkennersgroepen uit Limburg: oubazen, hopmannen, vaandrighs en meer van dat volk onder leiding van de hulpbisschop mgr. dr. A. Hanssen. De adepten van Lord Baden Powell verzamelen zich in het bosquet op de treden van het amfitheater tussen de bomen om door de bisschop toegesproken te worden. Dan is er in de kerk nog een pontificaal lof en verdwijnt de scouting weer. Iedereen probeert zich dan op de eindexamens en de eindtoetsen te concentreren en dan moet het jaarlijkse Presidentsfeest en de jour des yeux nog afgewerkt worden. Voor het feest zijn ook de loco-burgemeester van Kerkrade en de huisarts van Rolduc uitgenodigd. Beiden krijgen spreektijd tijdens het feestdiner, maar niet geboekstaafd is, waarover dat ging. De Spelendag valt deels in het water door regenbuien en dat levert door gladheid en valpartijen twee gebroken polsen op. Wonderwel slagen 20 van de 21 eindexamenkandidaten met maar 3 herexamens. De Paters van de H. Geest uit Weert komen Rolduc bezichtigen met hun hoogste klassen. Op 30 juni en 1 juli zijn er twee oudermiddagen, zes gym mag het godsdienstexamen doen voor de filosofie. **In de nacht van 6 juni is er een beperkte uitbraak van diarree op de dortoirs.** Dat komt vaker voor: de kronikeur houdt het op “tragisch-komische gebeurtenissen, die we niet nader kunnen aanduiden.” En dan kunnen eindelijk op 9 juli de eindtoetsen beginnen. Op 13 juli valt het laatste zweet op de examenopgaven en de uitwerkpapieren. En daarna, quatorze juillet, is er zelfs nog tijd voor een uitstapje, geheel in stijl. Tout Rolduc en genoeg belegde broodjes worden in

autobussen gepropt op weg naar de Heiligdomsvaart in Susteren. Er is daar zelfs een officiële ontvangst met een feestelijke stoet en alweer een pontificaal lof door de Abt van Tegelen. Dat moet de abt zijn geweest van het Trappistenklooster Ulingsheide, dat uit de negentiende eeuw dateerde en aan het begin van deze eeuw moest sluiten wegens te weinig aanwas van novicen. Bijna een eeuw lang, dreven deze Trappisten handel in miswijnen, brouwden ze bier en stookten ze kloosterlikeuren. Proost!!

Zondag 15 juli is er nog een internationaal concours hippique zeer dichtbij, ideaal om als toeschouwer van je examenstress af te komen, is het idee. En op maandag 16 juli begint **EINDELIJK** de vakantie van het vierde schooljaar van het Vierde Rolduc.

Laur Crouzen.